

Lilianai Astrai – 50

Kultūros, filosofijos ir meno instituto Dabartinės filosofijos skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja, žinoma šalies kultūrinio bei politinio gyvenimo dalyvė dr. Liliana Astra 2003 m. kovo 21 d. atšventė savo pirmąjį, „jauniausiąjį“, jubiliejų.

1976 m. baigusi Vilniaus universitetą ir įgijusi psichologės specialybę, Liliana Astra studijavo akivaizdinėje aspirantūroje Sankt Peterburge (tuometiniame Leningrade) Socialinių-ekonominių problemų institute (vadovas prof. V. Jadovas). 1984 m. Sankt Peterburgo universitete ji apgynė humanitarinių mokslų daktaro (anuomet mokslų kandidato) disertaciją tema „Asmenybės sąmonės bruožų raida“ ir pradėjo dirbti Kultūros filosofijos ir meno institute (iki 1991 m. Filosofijos, sociologijos ir teisės institutas, iki 2002 m. Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas). Tiesa, su nedidele pertrauka: 1985–1989 m. ėjo Lietuvos MA Prezidiumo Visuomenės mokslų skyriaus akademiko sekretoriaus pavaduotojos pareigas.

1993 m. Liliana Astra paskelbė įsidėmėtiną studiją „Gyvenimo laikas“, kurioje teoriškai apibendrino praėjusio amžiaus devintojo dešimtmečio lietuvių jaunimo gyvenimo sociologinio tyrimo duomenis. Tai bene pirmoji Lietuvoje tokio teorinio lygio sociologinė studija, atskleidusi negatyvius sovietinio režimo

padarinius visose svarbiausiose to laikotarpio Lietuvos jaunimo brandos srityse. Ji užpildė vieną iš to meto mūsų socialinio pažinimo spragų ir turi neabejotiną išliekamąją istorinę vertę. Pažymėtina, kad netiesioginiai šio darbo recenzentai buvo žymūs mokslininkai prof. V. Kavolis ir prof. B. Kuzmickas.

1996 m. Liliana Astra su bendraautoriumi prof. B. Kuzmicku paskelbė monografiją „Šiuolaikinė lietuvių tautinė savimonė“, kurios, deja, mūsų filosofinė bendruomenė iki šiol pakankamai neįvertino, nuodugniau neapmąstė jos reikšmės. Monografijoje svarstomas dvasinis kultūrinis tapatumas kaip nacionalinės sąmonės pamatas, jo pokyčiai, vykstantys Lietuvoje atkūrus Nepriklausomybę ir vaduojantis iš sovietmečio deformacijų, analizuojamos aktualios autentiškų vertybių tęstinumo ir perimamumo problemos, paremtos sociologinių tyrimų duomenimis. Abu bendra autoriai į monografiją žvelgė kaip į didesnio darbo pradžia, ir vykdyti tolesnius šios problematikos tyrimus Liliana Astra iš sociologijos padalinio perėjo į tuo metu prof. B. Kuzmicko vadovaujamą Dabartinės filosofijos skyrių, užimdama iki tol laisvą socialinės filosofijos nišą. Skyriaus (ir temos) vadovui išėjus į didžiąją politiką ir palikus Institutą, ji pati ėmė vadovauti temai „Fundamentinių vertybių sistemos ir jų kaita Lietuvoje XX–XXI amžių sandūroje“, numatytai plėtoti remiantis V. Kavolio „Lietuvių kultūrinio sąmoningumo paradigmų“ nuostatomis.

Analizuodama lietuvių tautines, taip pat bendražmogiškas vertybes, jų sistemas bei kaitą dabartiniame globalizacijos procesų kontekste, Liliana Astra savo tyrimų rezultatus ne tik apibendrino įvairiuose moksliniuose straipsniuose, bet ir vaisingai taikė dalyvaudama rengiant Lietuvos nacionalinio saugumo, šalies antikorupcinės strategijų scenarijus, kai kuriuos valstybinio lygio projektus bei programas, valstybės politikų tarnybinės etikos kodeksą, taip pat dėstydamą etikos kursą akademiniam jaunimui Lietuvos teisės universitete, kuriame eina docentės pareigas. Liliana Astra yra šiais metais išleistos reikšmingos kolektyvinės monografijos „Lietuvos ateitis pasaulio kontekste“ bendraautorė, parengusi skyrius „Kova ir korupcija“, „Antikorupcinio scenarijaus įgyvendinimo etapai“, „Nacionalinis saugumas ir krašto apsauga“. Monografija parengta naudojant „Lietuvos ateities scenarijus

2001–2020 m.“ medžiagą (scenarijaus, kurio autoriams oficialią padėką išreiškė prezidentas V. Adamkus).

Pažymėtina Lilianos Astros mokslinių pranešimų, perskaitytų tiek Lietuvos, tiek tarptautinėse konferencijose bei seminaruose, gausa. Be to, kaip ekspertė ji dažnai kviečiama dalyvauti TV ir radijo laidosose nacionalinio saugumo, korupcijos prevencijos, smurto žiniasklaidoje, jaunimo ir pornografijos santykių bei kitais socialiniais ir politiniais klausimais. Ji – daugelio ta tematika rengiamų seminarų dalyvė ir iniciatorė. Ši veiklos kryptis rodo Lilianos Astros ne tik profesionalumą, bet ir išskirtinį pilietinės atsakomybės jausmą, visuomeninę politinę brandą.

Ir dar viena, galbūt mažai kam žinoma, išimtinė kolegės veiklos sritis – tai Rytų kovos menas. Sunku patikėti, kad moteriška ir švelni, visada besišypsanti

Liliana Astra yra iškovojusį rudąjį aikido diržą ir toliau pastoviai treniruojasi, siekdama užsijuosti juodąjį. Ji viena iš nedaugelio ir vienintelė savo amžiaus grupėje moteris Lietuvoje, užsiimanti – ir labai sėkmingai! – šiuo egzotišku sportu.

Taigi Lilianos Astros gyvenimo laikas užpildytas išties turtingu turiniu: mokslininkė, universiteto dėstytoja, doktorantų vadovė, Baltijos instituto direktorė, aktyvi šalies viešojo kultūrinio politinio gyvenimo dalyvė, aikido kovotoja, pagaliau, mama, išauginusi ažuolą sūnų, bei rūpestinga duktė pasiligojusiems tėvams.

Instituto ir Skyriaus kolegės, sveikindami **Liliana Astra** jubiliejaus proga, linkėjo visokeriopos sėkmės jos prasmingoje daugiašakėje veikloje.

Dr. Vida Gumauskaitė